

Sosiaali- ja terveystalvelujen valvontaohjelma 1.1.2021–31.12.2022

Versio	Pvm	Tekijät / laatijat	Muutokset
0.1	11.1.2021	Katri Ignatius, Tuula Repo	
0.2	12.1.2021	Sosiaali- ja terveystoimialan johtoryhmä	tavoitteet
1.0	19.1.2021	Sosiaali- ja terveystalvutakunta (6§)	

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Valvonnan tarkoitus ja tavoite.....	2
2.1 Valvonnan arvot ja periaatteet	2
2.1.1 Valvonnan laatu	3
3 Valviran ja aluehallintovirastojen vastuut.....	4
4 Valvonnan kohteet.....	6
4.1 Oma palvelutoiminta	6
4.2 Yksityisten sosiaali- ja terveystalvontuottajien valvonta	6
4.3 Ostopalvelujen sopimusvalvonta	6
4.4 Palvelusetelillä tuotettujen palvelujen valvonta	7
4.5 Perhehoidon valvonta.....	8
4.6 Asiakaskohtainen valvonta	8
5 Valvonnan muodot	8
5.1 Ennakoiva ohjaus ja valvonta.....	8
5.1.1 Omavalvonta.....	9
5.1.2 Omavalvontasuunnitelma	9
5.1.3 Laadunhallinnan ja potilasturvallisuuden suunnitelma.....	10
5.1.4 Sosiaalihuollon henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus	11
5.1.5 Potilas- ja sosiaaliamiestoiminta	12
5.1.6 Suunnitelmallinen toiminnan aikainen ohjaus ja valvonta	12
5.2 Jälkikäteinen valvonta	13
6 Valvontaohjelman seuranta ja raportointi	14
7 Valvonnan kehittämistavoitteet vuosille 2021–2022	14
8 Valvontaa ohjaavat lait, asiakirjat ja laatusuosituksset.....	15

1 Johdanto

Heinolan kaupunki vastaa alueensa perustason sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä. Palveluista osa tuotetaan omana palveluna ja osa hankitaan ostopalveluna tai palvelusetelillä yksityisiltä palveluntuottajilta.

Asukkaiden näkökulmasta palveluiden on oltava yhdenvertaisia, turvallisia, lainmukaisia ja laadukkaita. Heinolan kaupungilla on sosiaali- ja terveystalouden järjestäjänä vastuu palvelujen lainmukaisuuden ja asianmukaisuuden varmistamisesta. Valvontavastuu koskee kaikkea sen järjestämisvastuulla olevaa toimintaa; niin omaa palvelutuotantoa kuin alueellaan sijaitsevaa tai muualta ostettua yksityistä palvelutuotantoa. Valvonnassa korostuu vastuu asiakkaiden perusoikeuksien toteutumisen turvaamisesta, palvelujen laadusta sekä potilas- ja asiakasturvallisuudesta.

Hyvä valvonta on ennakoivaa, ohjaavaa ja vuorovaikutuksellista. Valtakunnallisesti valvontaa kehitetään niin, että painopiste siirtyy entistä enemmän ennakoivaan valvontaan ja palveluntuottajien toteuttamaan omavalvontaan.

Heinolan kaupunki toteuttaa valvontaa monin eri tavoin. Tämä valvontaohjelma koskee Heinolan kaupungin järjestämisvelvollisuuden piirissä olevien sosiaali- ja terveystalouden ja toimintayksiköiden valvontaa. Valvontaohjelmasta on rajattu pois muu kaupungin hallinnon, talouden ja toiminnan ulkoinen ja sisäinen valvonta.

Valvontaohjelma koskee vuosia 2021–2022. Valvontaohjelma konkretisoi Heinolan kaupungin lakisääteiset valvontavelvoitteet, valvottavat kohteet ja valvonnan vastuutasot. Valvontaohjelmalla kehitetään ja yhtenäistetään valvontakäytäntöjä Heinolan kaupungin sosiaali- ja terveystalouksissa valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Valvontaohjelman hyväksyy Heinolan sosiaali- ja terveystaloutalautakunta.

Tämän ohjelman lisäksi laaditaan eri palveluihin omat valvontasuunnitelmat vuosittain, joissa määritellään tarkemmin vastuut ja valvonnan painopistealueet.

Tämän valvontaohjelman laatimisessa on hyödynnetty Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän valvontaohjelmaa.

2 Valvonnan tarkoitus ja tavoite

Valvonnan tarkoitus ja tavoite sosiaali- ja terveydenhuollossa on varmistaa asiakas- ja potilasturvallisuus, palvelujen lainmukaisuus ja laatu sekä palvelujen käyttäjien perusoikeuksien, yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan toteutuminen asuinpaikasta riippumatta. Lähtökohtana palvelujen toteuttamisessa ja niiden valvonnassa on vähimmäispalvelutaso, joka toteuttaa perusoikeudet, vastaa ihmisten yksilölliseen tarpeeseen ja luo kaikille ihmisille edellytykset ja mahdollisuuden toimia yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä mahdollisesta toiminnallisesta tai muusta rajoitteesta riippumatta.

Valvonnan tarkoitus on edistää sosiaali- ja terveyspalvelujen laatua ennalta ehkäisemällä epäasianmukaisia hoito- ja toimintakäytäntöjä ja puuttamalla säädösten vastaiseen tai muutoin virheelliseen menettelyyn tai laiminlyönteihin. Tarkoituksena on selvittää ja arvioida, onko sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ja toimintayksiköt noudattaneet voimassa olevia säädöksiä, ammattieettisiä velvollisuuksia, annettuja ohjeita ja määräyksiä.

Ohjausta ja valvontaa ohjaavat useat eri lait ja asetukset, laatusuositukset sekä Valviran ja aluehallintoviraston antamat erilaiset ohjeet, ohjelmat ja vaatimukset.

2.1 Valvonnan arvot ja periaatteet

Toiminnan keskiössä on asiakas ja hänen palvelutarpeensa. Valvonta on asiakkaan ja potilaan aseman, oikeuksien, osallisuuden ja turvallisuuden toteutumisen seuranta ja arviointia.

Valvonnalla seurataan asiakaskohtaisesti määriteltyjen palveluiden ja hoidon toteutumista.

Asiakkailla on mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua palveluiden ja hoidon laatuun sekä kehittämiseen antamalla palautetta eri palautekanavien kautta.

Yhteiset arvot ohjaavat kaikkea toimintaa, jota teemme. Heinolan kaupungin arvot ovat innovatiivisuus, tuloksellisuus, yhteisöllisyys, rohkeus ja välittäminen. Ennakoimme ja olemme avoimia toimintaympäristössä ja toiminnassa tapahtuviin muutoksiin. Toimimme valvonnassa tavoitteellisesti ja tehokkaasti. Olemme hyvä kumppani asukkaille, yrityksille ja yhteisöille.

Yhteisöllisyys on osallisuutta, luottamuksen ja yhteishengen luomista sekä sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin. Tavoitteena on avoin ja aito vuorovaikutus eri toimijoiden kanssa. Olemme rohkeita kokeilemaan erilaisia valvonnan toimintatapoja. Haluamme kannustaa yhteistyökumppaneitamme kokeilemaan uutta ennakkoluulottomasti. Kuuntelemme ja arvostamme toisiamme. Asiakas on meillä keskiössä.

2.1.1 Valvonnan laatu

Painopiste on valtakunnallisen linjan mukaisesti ennakoivassa valvonnassa, joka on palveluntuottajien ohjausta ja neuvontaa, omavalvontaa ja vuorovaikutuksellista yhteistyötä palveluntuottajien kanssa. Yhteistyön avoimuus kasvattaa luottamusta Heinolan kaupungin ja palveluntuottajien välille. Luottamuksen myötä myös henkilökunnan uskallus ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista kasvaa. Ohjaus- ja arviointikäynnit tehdään palveluntuottajien kanssa hyvässä yhteistyössä, jossa korostuu vuorovaikutuksellisuus, yhteinen keskustelu, kannustavuus ja toiminnan kehittäminen.

Omavalvonnalla ja valvonnan julkisella raportoinnilla kasvatetaan toiminnan läpinäkyvyyttä asiakkaiden ja kuntalaisten suuntaan. Asiakkaan tieto ja ymmärrys siihen, mitä hän voi palvelulta odottaa kasvaa.

Ohjaus ja valvonta on suunnitelmallista ja säännöllistä. Valvontaan liittyvät tehtävät määritellään ja vastuut jaetaan. Ohjauksen ja valvonnan sisältö ja palvelun laatuvaatimukset ovat samat omille yksiköille ja yksityisille palveluntuottajille.

Valvonnan osaaminen kehittyy käytännön kokemuksen myötä. Valvontaa tekevillä työntekijöillä on oikeus ja velvollisuus huolehtia tietojensa ja taitojensa jatkuvasta kehittämisestä. Valvontaa tekevien työntekijöiden osaamisen kehittämistarpeet tunnistetaan organisaatiossa. Osaamista ylläpidetään ja kehitetään koulutuksen, perehdytyksen ja valvontaa tekevien työntekijöiden yhteistyön keinoin. Valvonnalle osoitetaan riittävät resurssit.

Ohjauksen ja valvonnan perustana on seurata, että palveluntuottajat täyttävät lakien asetusten ja laatusuosituksen vaatimukset sekä Valviran ja Aluehallintoviraston (AVI:n) antaman ohjeet ja määräykset. Valvonnassa huomioidaan ainakin toiminnan johtaminen ja organisointi, toimintaedellytysten turvaaminen, omavalvonta, henkilöstön kelpoisuus ja mitoitus, perehdytys, henkilöstön täydennyskoulutus ja työhyvinvointikysymykset, toimitilat, laitteet, turvallisuus, siisteys ja hygienia, asiakkaan aseman ja oikeuksien toteutuminen, asiakkaan perustarpeista huolehtiminen, terveyden- ja sairaanhoidon toteutuminen, dokumentointi, asiakirjahallinta ja tietosuojat. Ohjauksessa ja valvonnassa huomioidaan kyseisen palvelun ajankohtaiset aiheet, uudistukset ja valtakunnalliset painopistealueet.

Palveluntuottajien ohjausta ja valvontaa toteutetaan säännöllisesti vähintään kerran vuodessa tai joka toinen vuosi palvelusta riippuen joko ohjaus- ja arviointikäynteinä, palveluntuottajan tapaamisina, yhteisinä infotilaisuuksina tai muilla tavoin, kuten kyselyillä, infokirjeillä tai muilla

vastaavilla. Sopimusvalvonnassa korostuu palvelulupauksen toteutumisen seuranta. Palvelun tulee vastata kilpailutuksessa esitettyihin laatuvaatimuksiin ja laadittuun sopimukseen.

Sosiaalipalveluissa asiakaskohtaista valvontaa toteutetaan vähintään kerran vuodessa ja aina, jos tarvetta on. Asiakaskohtaisilla valvontakäynneillä kuullaan asiakkaan ja/tai omaisen toiveet palvelun suhteen yksilöllisyys huomioiden sekä kokemus palvelun laadusta ja toteutumisesta. Asiakkaalle annetaan mahdollisuus keskusteluun niin, että palveluntuottajan edustaja ei ole läsnä. Toiminnan aikaisilla ohjaus- ja valvontakäynneillä kuullaan ja haastatellaan aina myös henkilökuntaa ja asiakkaita.

Palvelun laadussa havaittuihin poikkeamiin, kuten asiakaspalautteisiin, muistutuksiin, kanteluihin ja epäkohtailmoituksiin reagoidaan nopeasti niin, että ongelmat eivät pääse kasvamaan. Laatu- tai turvallisuuspoikkeamien ilmetessä palveluntuottajalle annetaan mahdollisuus korjata tilanne vaatimusten mukaiseksi. Korjaavien toimenpiteiden toteutumista seurataan. Kaikista Heinolan kaupungin tietoon tulleista epäkohdista palveluntuottajan toiminnassa, jotka eivät korjaannu ohjauksen ja neuvonnan keinoin, annetaan tieto aluehallintovirastolle. Aluehallintovirastolla on lupaviranomaisena käytössään laajemmat toimenpiteet laatu- ja turvallisuuspoikkeamatilanteissa.

Kaikista palveluntuottajan toimintaan tehdyistä ohjaus- ja arviointikäynneistä, tarkastuskäynneistä tai valvontatapaamisista laaditaan valvontakäynnin raportti, joka annetaan tiedoksi palveluntuottajan vastuuhenkilölle, aluehallintovirastolle ja muille kunnille, jotka ovat sijoittaneet kyseiseen yksikköön asiakkaita tai joille palveluntuottaja tuottaa palveluja. Valvontakäynnin raportti laaditaan ja toimitetaan edellä mainituille tahoille vähintään kuukauden kuluessa valvontakäynnistä/-tapaamisesta.

3 Valviran ja aluehallintovirastojen vastuut

Valvira on sosiaali- ja terveysministeriön (STM) alainen sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen ohjaus-, lupa- ja valvontaviranomainen. Alueellisina viranomaisina toimivat aluehallintovirastot (AVI). Heinolan kaupunki toimii Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella. Valvira valvoo valtakunnallisesti jokaisen oikeutta hyvinvointiin, laadukkaisiin palveluihin ja turvallisiin elinoloihin. Valviran tehtävänä on ohjata aluehallintovirastoja niin, että sosiaali- ja terveydenhuollon lupahallinto, ohjaus ja valvonta ovat mahdollisimman yhdenmukaisia koko maassa. Tämän toteuttamiseksi aluehallintovirastot ja Valvira ovat laatineet sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen valvontaohjelman vuosille 2020–2023. Valvontaohjelma linjaa valvonnan strategiset painopistealueet. Suunnitelmallista valvontaa kohdistetaan vuosittain

riskinarvioinnin perusteella valituille valvontakohteille, eli kohteisiin, joiden asiakas- ja potilasturvallisuusriskit arvioidaan suurimmiksi.

Valvira ja aluehallintovirastot toteuttavat valvontaa keskenään sopimansa työnjaon mukaisesti. Valvira ja aluehallintovirastot toimivat yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), kuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Viranomaisvalvonnan painopiste on toimintayksiköiden omavalvonnan edistämässä, tukemisessa ja varmistamisessa. Valvira myöntää toimintaluvat yksityisille sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottajille silloin, kun ne toimivat useamman kuin yhden aluehallintoviraston alueella. AVI myöntää alueensa yksityisten palveluntuottajien luvat. Lupahakemukseen liitetään yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) mukaiset tiedot ja liitteet. Palveluntuottajan on saatava lupaviranomaiselta lupa palvelujen tuottamiseen ennen toiminnan aloittamista tai sen olennaista muuttamista. Toiminta virallistetaan yksityiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluksi, kun aluehallintovirasto tai Valvira merkitsee palveluntuottajan Yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujenantajien rekisteriin (Valveri). AVI ja Valvira ilmoittavat hyväksymistään palveluntuottajista Heinolan kaupungille. Valvira valvoo myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattioikeuksia ja pitää niistä keskusrekistereitä (Terhikki ja Suosikki).

Aluehallintovirastojen toiminta tähtää väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, sosiaalipalvelujen asiakkaiden oikeusturvan toteutumiseen, sosiaali- ja terveystalouden kehittämiseen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen. AVI ohjaa ja valvoo julkisia ja yksityisiä palveluntuottajia. Palveluntuottajien toiminnan ja menettelytapojen on oltava säädösten mukaisia. AVI ehkäisee epäkohtien syntymistä ohjaamalla palveluntuottajia ennakkoon. AVI neuvoo kuntien viranomaisia ja yksityisiä palveluntuottajia, järjestää koulutustilaisuuksia, levittää hyviä käytäntöjä sekä laatii tiedotteita, ohjauskirjeitä ja valvontaohjelmia.

AVI antaa sosiaali- ja terveystalouden asiakkaille ohjausta ja neuvontaa, jos palveluissa on vakavia puutteita, epäkohtia tai asiakasta kohdellaan epäasiallisesti. AVI käsittelee palveluntuottajista tehtyjä kanteluja tekemällä selvityspyyntöjä ja valvontakäyntejä. Lainvastaista menettelyä, asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia havaitessaan AVI voi antaa määräyksen puutteiden tai epäkohtien poistamiseksi. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla. Mikäli toimintaa ei korjata asianmukaisesti annetun määräajan kuluessa ja/tai jos asiakasturvallisuus sitä edellyttää voi AVI tai Valvira kieltää toiminnan tai määrätä sen keskeytettäväksi tai kieltää toimintayksikön, se osan tai laitteen käytön välittömästi. AVI tai Valvira voi myös peruuttaa sosiaalipalvelun tuottamiseen myöntämänsä luvan osittain tai kokonaan. Kanteluja käsittelee aluehallintoviraston lisäksi oman vastuualueensa mukaisesti mm. Valvira, oikeuskansleri ja eduskunnan oikeusasiamies.

4 Valvonnan kohteet

4.1 Oma palvelutoiminta

Heinolan kaupungilla on vastuu valvoa omaa palvelutoimintaansa ja toimintayksiköitä, että ne täyttävät lakien, asetusten ja laatusuosituksen vaatimukset, Valviran ja AVI:n antamat ohjeet ja määräykset sekä kuntayhtymän itse omalle toiminnalleen määrittelemät laatuvaatimukset.

Heinolan kaupungin on myös suunnitelmallisesti seurattava ja valvottava, että palvelut ja hoito ovat saavutettavissa lakisääteisten määräaikojen puitteissa.

4.2 Yksityisten sosiaali- ja terveystuottajien valvonta

Yksityisellä sosiaali- ja terveystuottajalla tarkoitetaan esimerkiksi yhtiömuotoista yritystä, osuuskuntaa, säätiötä tai yhdistystä, joka tuottaa sosiaali- ja terveystuotteita. Toiminta voi olla luvan- tai ilmoituksenvaraista. Toiminnan luonteesta riippuen valvonta voi tarkoittaa tilojen ja laitteiden tarkastamista, lausunnon antamista valvontaviranomaiselle tai toiminnan rekisteröimistä. AVI:lla on pääasiallinen vastuu yksityisten terveystuotteiden valvonnasta alueellaan. Heinolan kaupungilla on velvollisuus valvoa alueellaan sijaitsevien yksityisten sosiaali- ja terveystuottajien toimintaa ja varmistaa toimintayksiköiden toiminnan laadun ja lainmukaisuuden samoin perustein kuin kaupungin oman toiminnan valvonnassa. Valvontavelvollisuus ulottuu myös niihin Heinolan alueella toimiviin sosiaali- ja terveystuottajiin, joilta se ei itse osta palvelua.

4.3 Ostopalvelujen sopimusvalvonta

Heinolan kaupunki järjestää osan sosiaali- ja terveystuotteistaan ostopalveluina yksityisiltä palveluntuottajilta, ja sillä on ostamiensa sosiaali- ja terveystuotteiden valvontavastuu.

Hankinnoissa noudatetaan lakia (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016), hankintaperiaatteita ja hyvää hankintatapaa sekä kaupungin hankintaohjeita.

Hankintoja ohjaa strategisesta näkökulmasta kaupungin hankintastrategia ja hankintojen toteutusta kaupungin hankintaohje ja pienhankintaohje.

Hankintaperiaatteet ovat avoimuus, tasapuolisuus, syrjimättömyys ja suhteellisuus.

Hankinnat suoritetaan taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä eettisesti kestävästi esimerkiksi ottaen huomioon ympäristöarvot ja sosiaaliset näkökohdat. Hankinnoissa pyritään, markkinatilanne huomioon ottaen, kokonaistaloudellisesti edullisimpaan lopputulokseen. Hankinnat tehdään toimialoittein. Hankintoja kullakin toimialalla valvoo toimialajohtaja. Yksittäisestä toimialan hankinnasta vastaa siihen määrätty henkilö. Usealla toimialalla toteutuvasta hankinnasta neuvotellaan yhdessä toimialojen kanssa.

Käytettäessä yksityisiä palveluntuottajia on palveluiden laadukkuus varmistettava jo kilpailutusvaiheessa ja sopimusta tehtäessä. Tilaajavastuulaki (laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 1233/2006) velvoittaa palvelun järjestäjää seuraamaan ostopalveluntuottajien taloudellista ja rahoituksellista tilannetta sekä työvoiman käyttöä sekä ennen sopimuksen kirjoittamista että sopimuksen kirjoittamisen jälkeen koko hankinnan ajan.

Yksityisten palveluntuottajien velvollisuutena on toimia lupaehtojen ja kuntayhtymän kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Kuntayhtymän tulee valvoa, että palveluntuottaja noudattaa kuntayhtymän kanssa tehtyä sopimusta ja täyttää palvelulupauksensa. Valvontavastuu on tällöin laajempi kuin mitä se on esim. yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa kunnan alueella toimivien muiden yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien osalta. Valvonnassa noudatetaan sopimusten, kilpailutuksen ja sen määrittelemien tarjouspyyntöasiakirjojen kriteerien, ehtojen ja sisältöjen toteutumisen seuranta kuntayhtymässä määritellyllä tavalla. Valvonnassa käytetään tukena sopimusta ja kilpailutuksen asiakirjoja.

Ostopalvelujen valvontavastuu ulottuu myös Heinolan kaupungin ulkopuolella sijaitsevien ostopalveluntuottajien valvontaan (esimerkiksi lastensuojelun sijaishuolto ja vanhuspalveluiden asumispalvelut). Sosiaalipalveluissa valvontaa toteutetaan tällöin yhteistyössä sijaintikunnan valvonnasta vastaavien viranhaltijoiden kanssa. Sijaintikunnan velvollisuus on lähettää tekemiensä valvontakäyntien tarkastuskertomukset niihin kuntiin, joista toimintayksikköön on asiakkaita sijoitettuna. Sijaintikunnan valvonta ei kuitenkaan poista Heinolan kaupungin vastuuta ostamiensa palvelujen sopimusvalvontaan.

4.4 Palvelusetelillä tuotettujen palvelujen valvonta

Heinolan kaupungilla on vastuu valvoa myös palvelusetelillä tuotettuja palveluja. Palveluseteli on vaihtoehtoinen tapa järjestää kunnan sosiaali- ja terveystyöpalveluja. Palvelusetelin avulla asiakas voi hankkia kaupungin määrittelemiä palveluja palvelusetelitoimintaan hyväksytyiltä palveluntuottajilta hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti. Palvelusetelin saaminen edellyttää kaupungin toimesta todettua palvelutarvetta ja tarveharkintaa vaihtoehtoisen järjestämistavan käytölle. Palvelusetelillä tuotettuihin palveluihin on omat sääntökirjansa tai kriteerit, joissa on kuvattu menettelyohjeet ja vaatimukset palveluntuottajan hyväksyntään sekä valvontaan. Tilaajavastuulaki velvoittaa palvelun järjestäjää seuraamaan myös palvelusetelituottajien taloudellista ja rahoituksellista tilannetta sekä työvoiman käyttöä. Tilaajavastuulaki velvoittaa palvelujen järjestäjää seuraamaan myös palvelusetelituottajien taloudellista ja rahoituksellista tilannetta sekä työvoiman käyttöä.

4.5 Perhehoidon valvonta

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun ympärivuorokautisen hoidon järjestämistä hänen oman kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa. Perhehoitaja voi antaa hoitoa myös tilapäisesti asiakkaan omassa kodissa, esimerkiksi omaishoitajan lakisääteisten vapaiden aikana. Perhehoitajan ja perhekodin hyväksyntään, ohjaukseen ja valvontaan on eri tulosalueilla (kotona asumista tukevat palvelut, vammaispalvelut, lastensuojelu) omat perhehoitajalain (263/2015) mukaiset toimintaohjeensa.

Heinolan kaupungilla on velvollisuus valvoa sekä alueellaan sijaitsevia perhehoitokoteja että kaupungin ulkopuolella sijaitsevia perhehoitokoteja, joihin heinolalainen asiakas on sijoitettu. Perhehoitoa voidaan toteuttaa sekä luvanvaraisena ammatillisena perhehoitona (ammatilliset perhekodit) että toimeksiantosuhteisena perhehoitona, jolloin se kuuluu myös sopimusvalvonnan piiriin.

4.6 Asiakaskohtainen valvonta

Heinolan kaupungin tulee valvoa, että asiakas saa hoito- ja palvelusuunnitelman, kuntoutussuunnitelman, hoito- ja kasvatussuunnitelman tai muuan asiakassuunnitelman ja tehtyjen palvelupäätösten mukaiset palvelut. Asiakaskohtaista valvontaa toteutetaan esim. lastensuojelun sijaishuoltoon liittyvillä käynneillä, tapaamisilla tai muilla asiakastapaamisilla sekä etäyhteysneuvotteluilla.

5 Valvonnan muodot

5.1 Ennakoiva ohjaus ja valvonta

Ennakoivalla ohjauksella ja valvonnalla pyritään varmistamaan ennalta asianmukainen, laadukas ja Heinolan kaupungin asukkaiden tarpeita vastaava palvelujen järjestäminen sekä ennaltaehkäistä virheellisiä, epäasianmukaisia ja laadultaan riittämättömiä palvelu- ja hoitokäytäntöjä. Ennakoivan ohjauksen ja valvonnan keinoja niin omissa palveluissa kuin yksityisille palveluntuottajille ovat muuan muassa omavalvonnan ohjeistaminen, yleinen neuvonta ja ohjaus, kirjalliset ohjeet ja tiedotteet, infotilaisuudet, koulutus, kehittämishankkeet, puhelinkontaktit, yhteistyötapaamiset, ostopalveluun ja palveluseteliin liittyvä yhteydenpito ja yhteiset palautekeskustelut, asiakaskyselyt ja asiakassijoituksiin liittyvät käynnit, esim. hoito- ja palvelusuunnitelmien tai asiakassuunnitelmien tarkastukset. Perhehoitajien ennakoivassa valvonnassa tärkeässä osassa on perhehoitajien rekrytointi ja valmennus, joissa selvitetään perhehoitajiksi hakeutuvien tilanne, sopivuus ja taustat.

Ennakoivaa ohjausta ja valvontaa on myös lausuntojen antaminen yksityisten palveluntuottajien toimittamiin ilmoituksiin ja lupahakemuksiin. Myös ilmoituksenvaraisten sosiaalipalvelun tukipalveluntuottajien rekisteröintimenettelyt kunnassa ovat ennakoivaa valvontaa. Ennakoivalla valvonnalla varmistetaan, onko palveluntuottaja soveltuva tuottamaan kyseistä sosiaalipalvelua ja että palveluntuottaja on toimintaa käynnistäessään ottanut huomioon kaikki palveluitaan koskevat lainsäädännön ja tilaajavastuulain vaatimukset. Ennakoivaa ohjausta ja valvontaa ovat lisäksi sosiaalipalvelujen toimintayksiköihin tehtävät suunnitelmalliset toiminnan aikaiset ohjaus- ja arviointikäynnit.

5.1.1 Omavalvonta

Heinolan kaupunki toteuttaa seuranta- ja valvontaa ensisijaisesti omavalvonnalla. Omavalvonta on palveluntuottajan omatoimista laadun varmistamista siten, että toiminnassa toteutuvat lainsäädännön, Valviran ohjeiden, laatusuosituksen sekä palvelujen tuottajan itse omalle toiminnalleen asettamat vaatimukset. Sekä yksityisellä että julkisella palveluntuottajalla on aina velvollisuus huolehtia, että palvelu tuotetaan asiakas- ja potilasturvallisesti sekä laadukkaasti. Omavalvonta on yksi palveluntuottajan työkaluista, jonka avulla seurataan, arvioidaan ja kehitetään palvelujen laatua ja turvallisuutta toimintayksiköiden päivittäisessä asiakastyössä. Omavalvonta perustuu yksikössä toteutettavaan riskienhallintaan, jossa palveluprosesseja arvioidaan laadun ja asiakas-/potilasturvallisuuden näkökulmasta. Tarkoituksena on, että asiakkaan palveluissa esiintyvät epäkohdat ja palvelun onnistumisen kannalta epävarmat ja riskiä aiheuttavat tilanteet pystytään tunnistamaan, ehkäisemään ja korjaamaan suunnitelmallisesti ja nopeasti. Omavalvonnan tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää jälkikäteisen valvonnan tarvetta. Omavalvonta edellyttää palveluntuottajien, henkilöstön ja kuluttajien aktiivista osallistumista valvontaan. Tärkeää on omavalvontakulttuurin omaksuminen osaksi toimintayksikön johtamista, laatutyötä ja työn kehittämistä.

5.1.2 Omavalvontasuunnitelma

Yksityisten terveydenhuollon palvelujen tuottajien omavalvontasuunnitelman sisältöä ja laatimista koskevan määräyksen (Valvira 2/2012) mukaisesti luvanvaraisten yksityisten terveydenhuollon tuottajien on laadittava omavalvontasuunnitelma lupahakemuksen liitteeksi. Määräyksen tueksi Valvira on laatinut lomakepohjan.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 47§:n mukaisesti kaikki sosiaalihuollon toimintayksiköt niin julkiset kuin yksityiset ovat velvollisia laatimaan omavalvontasuunnitelman. Valvira on antanut määräyksen yksityisten sosiaalipalvelujen ja julkisten vanhuspalvelujen omavalvontasuunnitelmien sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta (Valvira 2014). Määräystä sovelletaan kaikkiin sosiaalipalveluihin.

Määräyksen tueksi Valvira on laatinut omavalvontasuunnitelman lomakepohjan. Yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien tulee laatia omavalvontasuunnitelma puolen vuoden kuluessa toiminnan aloittamisesta.

Omavalvontasuunnitelma on asiakirja, johon kirjataan kaikki keskeiset toimenpiteet, joilla palveluntuottajan itse arvioi ja seuraa palveluprosessien laatu- ja turvallisuusriskejä asiakkaan näkökulmasta. Omavalvontasuunnitelmassa sovitaan menettelytavat palvelutoiminnassa havaittujen riskien, vaaratilanteiden ja laadullisten puutteiden ennaltaehkäisemiseksi ja korjaamiseksi. Omavalvontaan liittyviä asiakirjoja muodostuu kaikista niistä toiminta- ja menettelyohjeista, joita laaditaan yhtenäisen käytännön toteuttamiseksi kaikissa palveluketjun vaiheissa. Palvelujen tuottajalta edellytetään ammattitaitoa, tietoa ja kokemusta arvioida, minkälaisella omalla ohjauksella ja valvonnalla toiminnan laatu ja säädöstenmukaisuus varmistetaan.

Omavalvontasuunnitelma on laadittava yhteistyössä henkilökunnan kanssa. Työntekijöiden, joilla on paras tuntemus omaan työhönsä ja omien asiakkaidensa palveluun liittyvistä riskeistä, on voitava osallistua niin omavalvonnan suunnitteluun kuin toteutukseenkin. Asiakkaiden ja omaisten mahdollisuus vaikuttaa palvelun laatuun on turvattava asiakaspalutteen, asiakasraatien ja muun osallistumisen keinoin. Omavalvontasuunnitelma tulee olla julkisesti nähtävillä. Tämä tuo palveluntuottajan toimintaan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Omavalvontasuunnitelma tulee päivittää aina, kun toiminnassa tapahtuu palvelun laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä muutoksia tai esim. vastuuhenkilöiden muutoksia.

Heinolan kaupunki edellyttää yksityisiä sosiaalipalveluntuottajia laatimaan omavalvontasuunnitelman lain ja Valviran ohjeistuksen mukaisesti. Palveluntuottaja huolehtii, että omavalvontasuunnitelma on julkisesti nähtävillä ja sen julkaisua palveluntuottajan verkkosivuilla suositellaan. Heinolan kaupunki antaa tarvittaessa palveluntuottajille ohjausta ja neuvontaa omavalvontasuunnitelmien laadintaan sekä tarkastaa ne lupamenettelyjen sekä ohjaus- ja arviointikäyntien yhteydessä.

5.1.3 Laadunhallinnan ja potilasturvallisuuden suunnitelma

Terveystieteiden tutkimuskeskus (1326/2010) 8§:n mukaisesti terveydenhuollon toimintayksikön on laadittava suunnitelma laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut asetuksen (341/2011), joka määrittelee suunnitelmassa sovittavista asioista ja täytäntöönpanosta.

Valtioneuvosto on antanut periaatepäätöksen potilas- ja asiakasturvallisuusstrategiasta vuosille 2017–2021 ja sitä ohjaavan toimeenpanosuunnitelman. Strategialla tavoitellaan sosiaali- ja terveydenhuollon turvallisuuskulttuurien kehittämistä yhtenäiseksi. Toimeenpanosuunnitelman keskeiset tehtävät palvelujen järjestäjille on suunnitelmallinen, ennakoiva riskienarviointi ja hallinta, potilas- ja asiakasturvallisuusosaamisen ja resurssien varmistaminen, keskeisten potilas- ja asiakasturvallisuusmittareiden määrittely, prosessien ja toimintatapojen turvallisuuden ja vaikuttavuuden seuranta sekä potilaiden ja asiakkaiden osallisuuden edistäminen sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ja prosessien suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa. Strategiassa ja sen toimeenpanosuunnitelmassa edellytetään sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiltä laatu-, potilas- ja asiakasturvallisuussuunnitelmaa.

Heinolan kaupunki päivittää kevään 2021 aikana Heinolan kaupungin sosiaali- ja terveystalvelujen laadun-, asiakas- ja potilasturvallisuuden suunnitelman 2021–2022, joka toimii samalla laatukäsikirjana.

5.1.4 Sosiaalihuollon henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 48§ ja 49§ velvoittavat sosiaalihuollon henkilökunnan ilmoittamaan viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos he huomaavat tehtävissään epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Tämän ilmoituksen kohteena on erityisesti asiakkaan palvelujen toteuttamisessa ja asiakasturvallisuudessa todetut epäkohdat ja niiden uhat. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä. Ilmoitusvelvollisuus koskee sekä julkista että yksityistä palveluntuotantoa.

Epäkohdalla tarkoitetaan esimerkiksi asiakasturvallisuudessa ilmeneviä puutteita, asiakkaan kaltoinkohtelua ja toimintakulttuuriin sisältyviä asiakkaalle vahingollisia toimia (esim. henkilön perusoikeuksien rajoittaminen vakiintuneita hoitokäytäntöjä suoritettaessa). Myös ilmeisestä epäkohdan uhasta tulee ilmoittaa. Kaltoinkohtelulla tarkoitetaan fyysistä, henkistä, seksuaalista tai kemiallista eli lääkkeillä aiheutettua kaltoinkohtelua. Kaltoinkohtelua on myös huono ja epäeettinen kohtelu, hoidon ja avun laiminlyönti sekä ihmisarvoa alentava kohtelu.

Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön tulee käynnistää toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia ilmoituksen seurauksena. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta kunnan sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle (sosiaalipalvelujohtaja). Esimies vastaa siitä, että jokainen työntekijä tietää ilmoitusvelvollisuuskäytännöistä. Mikäli epäkohtaa ei saada korjatuksi, on asiasta ilmoitettava aluehallintovirastolle. Henkilökuntaa ohjeistetaan ilmoitusvelvollisuudesta ja menettelytavoista omavalvontasuunnitelmissa.

5.1.5 Potilas- ja sosiaaliasiamiestoiminta

Laeissa määritellään oikeudelliset periaatteet, joiden mukaan terveyden- ja sosiaalihuollon asiakkaita on kohdeltava. Laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) säädetään potilaan asemasta terveydenhuollossa. Laissa korostetaan potilaan oikeutta hyvään hoitoon ja kohteluun, pääsyä hoitoon sekä potilaan tiedonsaanti- ja itsemääräämisoikeutta. Potilasta on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata ja että hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan. Terveydenhuollon toimintayksikön on nimettävä potilasasiamies, jonka tehtävänä on neuvoa ja antaa tietoa potilaan asemasta ja oikeuksista. Potilasasiamies toimii potilaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) mukaan sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus asianmukaiseen ja laadultaan hyvään palveluun, avoimeen ja ymmärrettävään neuvontaan, ihmisarvoiseen, asiakkaan vakaumusta ja yksityisyyttä loukkaamattomaan palveluun, riittävän nopeaan, laissa säädetyn ajan kuluessa saatavaan apuun, luottamukselliseen ja salassa pidettävään asian käsittelyyn, päätöstä koskevaan muutoksenhakuun. Lain tarkoituksena on edistää sosiaalipalveluissa asiakaslähtöisyyttä ja asiakassuhteen luottamuksellisuutta sekä asiakkaan oikeutta laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja kohteluun. Kunnan/kuntayhtymän on nimettävä sosiaaliasiamies, joka palvelee tiedottamalla ja neuvomalla asiakkaan asemasta ja oikeuksista.

Potilasasiamies ja sosiaaliasiamies voivat neuvoa potilasta/asiakasta muistutuksen, kantelun tai Potilasvakuutuskeskukselle tehtävän potilasvahinkoilmoituksen tekemisessä. Molemmat ovat puolueettomia tahoja, eikä heillä ole päätäntävaltaa, eivätkä he myönnä etuuksia vaan tehtävät ovat neuvoa-antavia. Potilasasiamies ja sosiaaliasiamies voivat toimia myös sovittelivassa roolissa potilaan/asiakkaan ja hoitopaikan tai työntekijän välisissä ongelmallisissa tilanteissa. Sosiaaliasiamiehen tehtäviin kuuluu myös seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä kuntayhtymässä ja antaa siitä selvityksen vuosittain kuntayhtymän hallitukselle.

Potilas- ja sosiaaliasiamiehen Heinolan kaupungin sosiaali- ja terveystaloukselle tuottaa Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä.

5.1.6 Suunnitelmallinen toiminnan aikainen ohjaus ja valvonta

Suunnitelmallista toiminnan aikaista valvontaa toteutetaan Heinolan kaupungin sosiaalipalveluissa vuosittain vahvistettavien eri palveluiden valvontasuunnitelmien mukaisesti. Toiminnan aikaisen ohjauksen ja valvonnan tavoitteena on tukea palveluntuottajan toiminnan kehittämistä ja

omavalvontaa. Käynneillä ja tapaamisilla painottuu vuorovaikutuksellisuus ja tiedonvaihto palveluntuottajan ja valvontaa tekevän viranhaltijan välillä.

Ympärivuorokautisissa palveluissa (ikäihmisten, vammaisten, mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluyksiköt sekä lastensuojelulaitokset) valvontaa toteutetaan säännöllisinä ohjaus- ja arviointikäynteinä Heinolan alueella sijaitseviin toimintayksiköihin.

Ilmoituksenvaraisten palvelujen (kotihoito, työ- ja päivätoiminnot, tuettu asuminen, perhetyö, lapsiperheiden kotipalvelu, tukipalvelut) ja oman toiminnan vastaavien palvelujen säännöllinen ohjaus ja valvonta toteutetaan ohjaus- ja arviointikäynteinä, tapaamisina, palveluntuottajille suunnattuina yhteisinä infotilaisuuksina tai muunlaisen ohjauksen tai neuvonnan keinoin.

5.2 Jälkikäteinen valvonta

Vaikka valvonnassa korostetaan ennakoivaa ohjausta ja neuvontaa, jälkikäteistä valvontaa tarvitaan myös asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi. Jälkikäteinen eli reaktiivinen valvonta käynnistyy asiakaspalautteiden, muistutusten, epäkohtailmoitusten tai kantelujen perusteella. Heinolan kaupungille tulleisiin asiakaspalautteisiin, muistutuksiin ja epäkohtailmoituksiin vastataan ilman aiheetonta viivytystä.

Valvontaviranomaisena Valvira tai aluehallintovirasto voi pyytää Heinolan kaupunkia antamaan lausunnon, selvityksen tai vastineen saamaansa epäkohtailmoitukseen tai kanteluun, joka liittyy joko kaupungin omaan toimintaan tai alueella sijaitsevaan yksityisen sosiaalipalvelun tuottajan toimintaan. Valvontaviranomainen voi myös arvioida, että kanteluna vireille pantu asia on tarkoituksenmukaisinta käsitellä muistutuksena. Tällöin asia siirretään asianomaiseen toimintayksikköön käsiteltäväksi.

Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) 17 ja 18§:ien mukaisesti Valvira tai aluehallintovirasto voi tehdä ennalta ilmoittamattoman tarkastuskäynnin toimintayksikköön, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Aluehallintovirasto voi myös pyytää kaupungin valvovaa viranomaista tekemään tarkastuskäynnin toimintayksikköön. Perusteltu syy ennalta ilmoittamattomalle tarkastamiselle on, jos se on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi.

Muistutuksesta, epäkohtailmoituksesta, kantelusta ja muista reklamaatioista käynnistetään aina selvitystyö. Asiasta pyydetään selvitys, järjestetään asiaan liittyvä tapaaminen tai tehdään tarvittaessa tarkastuskäynti ennalta ilmoitettuna tai ennalta ilmoittamatta.

Tarkastuskäynnin tekeminen ennalta ilmoittamatta on viimesijainen keino, ja on harkittava tarkkaan, onko siihen perusteltu syy ja mikä hyöty sillä uskotaan saavutettavan. Periaatteena on, että ohjaus, neuvonta ja valvonta tehdään hyvässä yhteishengessä palveluntuottajien kanssa. Ennalta ilmoittamattoman tarkastuskäynnin käytännöt määritellään eri palveluiden valvontasuunnitelmissa.

6 Valvontaohjelman seuranta ja raportointi

Valvonnan ja ohjauksen toteutumisesta laaditaan vuosittain valvontaraportti sosiaali- ja terveyslautakunnalle, ja se julkaistaan kaupungin www-sivuilla. Valvontaraportti sisältää yhteenvedon kuluneen vuoden aikana tehdyistä ohjaus-, valvonta- ja tarkastuskäynneistä, ja käynneillä esiinnousseista laatupoikkeamista. Jokaisen palvelun valvontasuunnitelmalle on määritelty vastuuhenkilö, jonka tehtävänä on huolehtia suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta ja raportoinnista. Edellisen vuoden toiminta ja tehdyt havainnot ja toiminnan kehittämiskohteet ohjaajat seuraavan vuoden valvontasuunnitelmien laadintaa.

7 Valvonnan kehittämistavoitteet vuosille 2021–2022

Heinolan kaupungin valvonnan kehittämistavoitteet vuosille 2021–2022 on määritelty suhteessa valvontaohjelmassa kuvattuihin valvonnan velvoitteisiin, valtakunnallisiin linjauksiin ja Heinolan kaupungin määrittelemiin valvonnan laatuvaatimuksiin.

Valvonnan kokonaisuuden kehittämistä ja tavoitteiden edistämistä seurataan säännöllisesti palvelualuekokouksissa.

Tavoitteet:

- Valvontavastuuhenkilöiden riittävä resursointi, nimeäminen ja osaamisen vahvistaminen (vastuuhenkilönä sosiaalipalvelujohtaja).
- Omien yksiköiden omavalvontasuunnitelmien yhdenmukaistaminen ja päivittäminen (vastuuhenkilöinä asiantuntijat, yksiköiden palvelupäälliköt ja sosiaalipalvelujohtaja).
- Valvontadokumenttien yhdenmukaistaminen ja dokumenttien asianhallintaprosessin kehittäminen (vastuuhenkilöinä asiantuntijat ja sosiaalipalvelujohtaja).

8 Valvontaa ohjaavat lait, asiakirjat ja laatusuositukset

Valvontaa ohjaavat lait ja asetukset

- Asetus yksityisestä terveydenhuollosta (744/1990)
- EU:n yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) (2016/679)
- Hallintolaki (434/2004)
- Kansanterveyslaki (66/1072)
- Kuntalaki (410/2015)
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012)
- Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016)
- Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977)
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)
- Laki lastensuojelulain muuttamisesta (542/2019)
- Laki omaishoidon tuesta (937/2005)
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta (733/1992)
- Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöstä (817/2015)
- Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (254/2015)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994)
- Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006)
- Laki toimeentulotuesta (1412/1997)
- Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta (815/2015)
- Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987)
- Laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990)
- Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011)
- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Mielenterveyslaki (1116/1990)
- Perhehoitolaki (263/2015)
- Päihdehuoltolaki (41/1986)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta laadittavasta suunnitelmasta (341/2011)

- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasiakirjoista (298/2009)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yksityisestä terveydenhuollosta (7/2006)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yksityisistä sosiaalipalveluista (1053/2011)
- Sosiaalihuoltoasetus (607/1983)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Suomen Perustuslaki (731/1999)
- Terveydenhuoltolaki (1326/2010)
- Tietosuojalaki (1050/2018)
- Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Valvontaa ohjaavat valtakunnalliset linjaukset ja ohjelmat

- Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategia 2017–2021 (STM 2017:9)
- Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelma 2017–2021 (STM 2020:1)
- Potilasturvallisuusopas potilasturvallisuuslainsäädännön ja -strategian toimeenpanon tueksi (THL 2011:15)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma 2020–2023 (Valvira 1:2020)
- Yksityisten sosiaalipalvelujen ja julkisten vanhuspalvelujen omavalvontasuunnitelman sisältöä, laatimista ja seuranta koskeva määräys (Valvira 1/2014)
- Yksityisten terveydenhuollonpalvelujen tuottajien omavalvontasuunnitelman sisältöä ja laatimista koskevat määräykset (Valvira 2/2012)